

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

27. mart - 9. april 2026. godine

Sloboda izražavanja

Napadi na novinare i novinarke tokom izbornog dana

Lokalne izbore, koji su održani u deset lokalnih samouprava u Srbiji 29. marta, osim neregularnosti na biračkim mestima i fizičkih napada na aktiviste, građane i studente, obeležili su i napadi na novinare i novinarke koji su izveštavali sa biračkih mesta tokom izbornog dana. Novinari portala Revolt boravili su u selu Šarbanovac, u zaseoku reke Timok, kako bi izveštavali o atmosferi i događajima sa biračkih mesta. Prilikom posete jednom od biračkih mesta, koje se nalazilo u lokalnoj školi, iz belog automobila borskih registarskih oznaka, izašla su tri maskirana lica, uputila se ka novinarima i fizički ih napala. Maskirani muškarci su najpre fotoreporterki Zorici Popović oteli telefon iz ruku i polomili ga, nakon čega su je fizički napali i šutnuli u stomak. Istovremeno je napadnut i ekološki aktivista i novinar Aleksandar Kulić. Ivan Bjelić, aktivista i novinar portala Revolt, takođe je bio napadnut istom prilikom, a pokušano je i oduzimanje njegove novinarske opreme. Zatim su se grupi batinaša priključila još petorica maskiranih muškaraca, nastavili da fizički napadaju Bjelića, pri čemu su napadači iz automobila izvukli i sekire. Studenta Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, novinara i aktivistu, Lazara Dinića, napadači su, prema rečima fotoreporterke Popović, jurili i stigli ga pored reke Timok i tamo fizički mučili. Tukli su ga, snimali i terali da viče: "Aca je moj predsednik." Policija nije reagovala kada je auto u kojem su bili napadači, ponovo prošao pored njih. Dinić je pretrpeo ozbiljne povrede, uključujući slomljenu sinusnu i jagodičnu kost.

Darko Gligorijević, novinar Zoomera, napadnut je u Bajinoj Bašti od strane nepoznatih lica koja su ga ometala u izveštavanju o lokalnim izborima u tom gradu, uz pokušaj da mu oduzmu mobilni telefon. Gligorijević je bio udaren u glavu i zatim poprskan biber sprejem, iako je tokom tog napada vikao da je novinar. U tom trenutku, Gligorijević je pratio dešavanja na parkingu gde su postojale informacije da se nalaze muškarci u crnom, za koje se pretpostavlja da čuvaju kol centar Srpske napredne stranke. Incidentima u Bajinoj Bašti su bili izloženi i reporteri Mašine, Blokade info i Političkog globusa Srbije. Ivani Marsenić, frilens novinarki sa legitimacijom Nezavisnog udruženja novinara Srbije, oduzet je aparat dok je izveštavala, a vozilu ekipe Insajdera probušene su gume.

Pritisци zbog podrške studentima

Praksa otkaza u obrazovnim ustanovama usled podrške studentima nastavlja se i u ovom izveštajnom periodu. Nakon višemesečnih pritisaka zbog podrške studentskim blokadama, otpuštena je učiteljica iz Silbaša i to u sred školske godine. U razgovoru sa direktorom, naznačeno joj je da će konkurs za njenu poziciju biti raspisan, kao i to da se rezultati istog znaju unapred.

Zabeležen je slučaj kada je koncert operске pevačice Katarine Jovanović i pijaniste Vanje Šćepanovića iz Beograda otkazan i zabranjen od strane Predsedništva Matice srpske, istog dana kada je trebalo da se održi. Kao razlog se navodi to što je operска pevačica Katarina Jovanović pevala na protestu ispred Rektorata u Beogradu, 31. marta. U saopštenju se navodi da Matica ne želi da se dovodi u vezu sa neodgovornim i neprihvatljivim oblicima ponašanja. Katarina Jovanović je vanredna profesorka na Fakultetu muzičkih umetnosti u Beogradu i dobitnica više međunarodnih priznanja, među kojima je zvanje Viteza umetnosti i književnosti francuske vlade, a o pijanisti Vanji Šćepanoviću je pisano u ženskom rodu.

Gašenje i blokade naloga lokalnih medija

Nalozi na društvenim mrežama novopazarskog radija Sto plus radio blokirani su 6. aprila oko 15 časova, o čemu je ovaj medij obavestio javnost. Prema navodima redakcije, blokada je izvršena od strane kompanije Meta, ali bez dostavljenog objašnjenja o razlozima takve odluke. Direktor radija, Ishak Slezović, izjavio je da su u danima koji su prethodili blokadi postojali problemi sa deljenjem sadržaja, koji su u početku tumačeni kao tehnički, ali da sada smatraju da je reč o koordinisanom hakerskom napadu na ovaj medij. Istovremeno su blokirani i nalozi portala Razglas, što je dodatno pojačalo sumnju da nije reč o posebnom slučaju. Ovo nisu izolovani slučajevi gašenja i raznih oblika hakerskih napada na nezavisne, lokalne redakcije i portale, već isključivo trend koji se nastavlja i ne namerava da prestane.

Sloboda okupljanja

Incidenti tokom izbornog dana

Tokom izbornog dana, 29. marta 2026. godine kada su održani lokalni izbori u 10 lokalnih samouprava u Srbiji, zabeleženi su brojni fizički napadi na posmatrače izbora posmatračke misije CRTA i udurženja Kreni Promeni, napadi na građane i građanke, aktiviste i aktivistkinje, studente i studentkinje.

U opštini Crvenka (Kula) biračko mesto bilo je fizički opkoljeno od strane ljudi sa fantomkama i kapuljačama i kolima bez tablica. Kod lokalnog stadiona, sukobili su se naoružani muškarci sa građanima, napadajući ih štanglama, palicama i paleći baklje. Jednom mladiću je ovom prilikom povređena glava, a drugoj osobi ruka. Policija nije reagovala prema napadačima već je reagovala tako što je fizički razdvojila dve grupe. Policija je takođe i obezbeđivala pojedine ugostiteljske objekte, gde se sumnjalo na kupovinu glasova. U Kuli je izvršen pretres prostorija posmatračke misije jer je policija sumnjala da su se tamo vršile koruptivne radnje.

U Bajinoj Bašti, veče pre izbornog dana, probušene su gume na automobilima članova posmatračkih misija. Tokom samog izbornog dana došlo je do fizičkog sukoba, a predsednica Narodne skupštine Ana Brnabić podelila je ovaj snimak na svojim društvenim mrežama uz komentar da se na ovaj način branila demokratija od "blokadera". U toku sukoba viđeno je da muškarac koji izlazi iz kola nosi i pištolj.

U Boru je zabeležena tuča ispred prostorija SNS i prebijanje studenta ispred biračkog mesta, a kao još jedna baza okupljanja pristalica u kojoj se sumnjalo na nezakonite radnje, navodi se prostorija PIO fonda. U istu prostoriju su kasnije, tokom dana, ušli napadači na građane koji su podržali studentsku listu i posmatrače CRTE. Programski direktor CRTE, Raša Nedeljkov, obratio se sa lica mesta napada na posmatrača CRTE i naveo da je tom prilikom policajac pretio fizičkim oružjem radi smirivanja tenzija. Među licima koja su napala mobilni tim prepoznati su funkcioneri poput Dejana Kesara, gradskog sekretara za opšte poslove grada Beograda i odbornik Skupštine opštine Voždovac Stojan Jovanović. Takođe u Boru, zabeležena su lica koja su jurila studente koji su snimali auto u kojem se sumnjalo na postojanje paralelnog biračkog spiska. U Slatini, pri pokušaju da se fotografiše automobil sa duplim spiskom, petnaestak pristalica SNS-a krenule su da napadaju građane. Jedan građanin je oboren na zemlju i šutiran. Kada su drugi građani otišli do biračkog mesta bili su opkopljeni, a napadači su počeli da im prete smrću, držeći motke i staklene flaše. Pored prethodno navedenih funkcionera, viđen je i član Opštinskog veća Bačke Topole zadužen za obrazovanje, Milan Janus, koji je učestvovao u sukobima.

U Knjaževcu u prostorijama autobuske stanice koja je godinama u rekonstrukciji, sumjalo se na štab SNS-a. Ljudi su ulazili i izlazili sa papirima, a policijska vozila su nadzirala ovaj prostor. U prostorijama autobuske stanice Viđen je i narodni poslanik Branislav Josifović. Okupljeni građani ostali su ovde i nakon zatvaranja biračkih mesta. U okolini biračkog mesta u Gornjem Zuniću, došlo je do fizičkog sukoba u kom su napadnuti studenti a potom i profesor Geografskog fakulteta Mikica Sibinović koji je krenuo da im pomogne.

U Arandelovcu na autobuskoj stanici napadnuta je članica mobilnog tima. Nju su jurile osobe sa fantomkama koje su se predstavile kao pripadnici policije.

Upad UKP u zgradu Rektorata Univerziteta u Beogradu

Pripadnici Uprave kriminalističke policije upali su 31. marta u zgradu Rektorata Univerziteta u Beogradu. Po nalogu Višeg javnog tužilaštva u Beogradu, pripadnici UKP su ušli u zgradu Filozofskog fakulteta, u okviru sveobuhvatne istrage povodom smrti dvadesetpetogodišnje studentkinje Filozofskog fakulteta, kao i utvrđivanja eventualne nepravilnosti u radu Rektorata Univerziteta u Beogradu. Pripadnici UKP su tokom celog dana sprovodili nezakonit pretres Rektorata Univerziteta u Beogradu za koji nisu imali odobrenje, odnosno naredbu nadležnog suda. Studentima koji su želeli da uđu u zgradu tražena su dokumenta, a policajci su fotografisali lične karte. Studenti u blokadi oglasili su se povodom ovog događaja i obavestili javnost o tome da su pripadnici UKP najpre ušli u prostorije koje su korišćene za aktivnosti plenuma. Unutra su se nalazili studenti koji su imali predavanja. Profesori su pušteni da izađu, dok su studenti zadržani u zgradi. Snimci iz unutrašnjosti zgrade u istom trenutku objavljeni su na prorežimskoj televiziji Informer, u direktnom prenosu. Dakle, policija je snimala iznutra, slala snimke uživo u program televizije Informer. Dolazak većeg broja vozila UKP pod rotacijom pred samu zgradu Rektorata zabeležile su prorežimske televizijske kamere, koje su očigledno bile obavestene o nastavku istrage i spremno čekale policiju u Vasinoj ulici.

Ispred same zgrade, još tokom trajanja pretresa, okupljali su se građani na poziv akademske zajednice i studenata u blokadi, radi podrške zaposlenima na Rektoratu, studentima i rektoru Vladanu Đokiću koji je takođe bio pod opsadom pripadnika UKP i kom nije dato da napusti kancelariju, sve do večernjih sati. Tokom mirnog okupljanja građana došlo je i do incidenata i intervencije policije. Tokom protesta ispred zgrade Rektorata uhapšen je jedan bajker. U danima posle protesta ispred Rektorata više studenata je privedeno, a pojedinicima su pripadnici policije dolazili na adrese stanovanja. Prema navodima studenata Arhitektonskog fakulteta u blokadi, jednog njihovog studenta su nakon privođenja policajci udarali u glavu, onda kada je izjavio da želi da kontaktira advokata. Nakon ovog incidenta mu je određeno zadržavanje do 48 sati.

Postupanje pripadnika UKP ukazuje na ozbiljna odstupanja od zakonskih garancija koje uređuju pretres prostorija, ograničenje kretanja i postupanje prema građanima. Ulazak u prostorije Rektorata Univerziteta u Beogradu, bez sudskog naloga, uz zadržavanje studenata i kontrolu postupanje pripadnika UKP ukazuje na ozbiljna odstupanja od zakonskih garancija koje uređuju pretres prostorija, ograničenje kretanja i postupanje prema građanima. Ulazak u prostorije Rektorata Univerziteta u Beogradu, bez sudskog naloga, uz zadržavanje studenata i kontrolu identiteta, dovodi u pitanje zakonitost celokupne radnje i potencijalnu zaloupotrebu prikupljenih dokaza. Istovremeno, ovakvo postupanje predstavlja zadiranje u autonomiju univerziteta kao ustavom i zakonom zaštićen princip, čija je svrha zaštita akademskih sloboda od spoljnog uticaja. Dodatno, prisustvo medija i emitovanje snimaka iz unutrašnjosti zgrade i kabineta Rektora tokom trajanja radnje na nacionalnim frekvencijama i režimskim medijima ukazuje na ozbiljne povrede prava na privatnost i nepristrasnost postupka.

Da su studenti na meti režima potvrdio je Ministar informisanja i telekomunikacija Boris Bratina na Dan studenata, kada je prilikom gostovanja na televiziji Tanjug izjavio da studenti nisu svesni da policija ima pravo da ih bije i da ih ubije. Studenti u blokadi podneli su 14. aprila krivične prijave protiv ministra informisanja Borisa Bratine zbog izjave da policija može „ubijati studente” ali i prijavu protiv ministra za javna ulaganja Darka Glišića, koji je nedavno u medijima apelovao na roditelje da ne upisuju decu na „blokaderske” fakultete jer će im se „vratiti u kovčezima”.

Novčane kazne građanima zbog protesta

Novopazarska policija je do 8. aprila napisala ukupno 48 novčanih kazni i isto toliko prekršajnih prijava građanima koji su učestvovali u protestima protiv rudarskih istraživanja i mogućeg otvaranja rudnika na planini Rogozni. Protesti su organizovani kod mesta Brđani, na putu Novi Pazar–Rogozna, a prema navodima organizatora, deo učesnika je dobio kazne tek nekoliko dana nakon samog događaja. Prema podacima zbora građana „Rogozna“, pojedini građani su dobili i po tri prekršajne prijave, što ukazuje na intenzivno i višestruko procesuiranje istih učesnika protesta. Kao odgovor na izrečene kazne, zbor građana je organizovao prikupljanje sredstava za njihovo plaćanje, kao i obezbeđivanje besplatne pravne pomoći za građane pred Prekršajnim sudom u Novom Pazaru.

Sloboda udruživanja

Pretresi stanova i prostorija novosadskih zborova građana

Pripadnici policije su 6. aprila sproveli više radnji prema članovima Zborova građana Novog Sada, uključujući pretres stanova više aktivista i pretres prostorija koje koriste ova udruženja. Prema navodima članova zborova, pretresi stanova sprovedeni su kod više njihovih članova, uz privođenje nekoliko osoba, od kojih je dvoje zadržano do 48 sati. Sutradan, kriminalistička policija je izvršila pretres prostorija koje koriste Zborovi građana Novog Sada, a koje služe i kao prostor za rad posmatračkih misija koje su pratile lokalne izbore u Kuli 29. marta. Tokom ovih događaja priveden je i advokat Srđan Kovačević, koji je prisustvovao pretresu jednog od stanova u svojstvu pravnog zastupnika. On je naveo da je nakon pretresa zaustavljen na ulici i optužen da je navodno uzeo telefon, što je okarakterisao kao zloupotrebu ovlašćenja policije. Zborovi građana su saopštili da se radi o nastavku represije i da se protiv njihovih članova primenjuju mere zastrašivanja, uključujući pokretanje postupaka i pretresa nakon njihovog angažovanja u posmatračkim misijama tokom izbora.